

Миљана Чопа
(Институт за српски језик САНУ, Београд)

Научни рад
УДК 811.163.41'282.2(497.113
KRUŠČIĆ)
DOI: 10.19090/ppj.2018.49.185-205

ДИЈАЛЕКАТСКИ ТЕКСТОВИ ИЗ ВОЈВОЂАНСКОГ СЕЛА КРУШЧИЋ¹

САЖЕТАК

У раду су приказани дијалекатски текстови из војвођанског села Крушчић, чији су житељи црногорски досељеници, носиоци херцеговачко-крајишког дијалекта, уз кратак осврт на резултате досадашњих истраживања и основне карактеристике говора овог села.

КЉУЧНЕ РЕЧИ: дијалектологија, дијалекатски текст, теренски запис, херцеговачко-крајишки дијалекат, црногорски колонисти.

1. Увод

Крушчић се налази у југозападном делу кулске општине, у централној Бачкој (Медојевић 2015: 15) и његову су територију у процесу колонизације, која се као последица аграрне реформе одиграла након Другог светског рата, населили црногорски колонисти – житељи колашинског среза (Медојевић 2015: 66). Трајно насељених колониста у Крушчићу, према статистичким подацима насталим након колонизације, било је 1213 (Медојевић 2015: 229). Према

¹ Рад је настао у оквиру пројекта *Дијалектолошка истраживања српског језичког простора* (ОИ 178020), који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

попису становништва из 2011. године, Крушчић броји 1852 становника,² а више од трећине становништва црногорске је националности.³

На подручју Војводине, поред Крушчића, знатан је број села чије једино или већинско становништво чине досељеници (Бошњаковић – Радовановић 2009: 236) и њихов је говор неистражен, али се претпоставља да се донесени идиом у извесној мери чува (Ивић 1994: 158–159; Окука 2008: 128).

1.1. Досадашња истраживања крушчићанског говора

Истраживањима којима је обухваћен крушчићански говор у фокусу је био акценатски систем (Чопа 2017) и говорна адаптација досељеника говору средине у којој живе (Средојевић – Чопа 2018). Ова истраживања показују да се у говору досељеника особине које су типичне за херцеговачко-крајишки дијалекат у извесној мери чувају (Чопа 2017: 36; Средојевић – Чопа 2018: 118–120), а њихова је употреба чешћа приликом говорења о догађајима из прошлости, или када је информатор под посебним емотивним набојем (Средојевић – Чопа 108).

Дијалекатске особине својствене донесеном идиому на фонолошком плану замењене су мање изразитим, својственим шумадијско-војвођанском дијалекту, односно говору средине у којој досељеници живе, али у различитом степену, док се на фонетском плану особине херцеговачко-крајишког дијалекта чувају, и овде међу говорницима нема разлике (Средојевић – Чопа 2018: 118–120).⁴

1.2. Основне карактеристике крушчићанског говора

Крушчићански говор одликује се новоштокавском акцентуацијом, а одступања од правила дистрибуције акцената забележена су у појединим

² Према: *Попис становништва, домаћинства и станова 2011. у Републици Србији*, Републички завод за статистику, <http://pod2.stat.gov.rs/ObjavljenePublikacije/Popis2011/Knjiga20.pdf>.

³ Према подацима доступним на <https://en.wikipedia.org/wiki/Kruščić>, у попису из 2002. године, Крушчић броји 1884 становника, од тога 768 црногорске је националности.

⁴ Узевши у обзир број и старосну доб информатора чији је говор обухваћен наведеним истраживањима, мора се истаћи да су у њима представљени прелиминарни резултати истраживања наведених појава.

примерима за које проналазимо потврде у херцеговачко-крајишком дијалекту⁵ (Чопа 2017: 34), уз бројне акценатске специфичности карактеристичне за говор околине Колашина и друге херцеговачко-крајишке говоре (попут преношења акцента с именица на бројеве (*три месџи, два сата*), облика 1. л. мн. презента с акцентом на претпоследњем слогу (*венчамо, држимо, идемо*), сложених облика глагола *нести* с акцентом на префиксу (*однесу, понесу, понесем*) и др.) (Средојевић – Чопа 2018: 112–113; 119). Примећена је и експанзија краткосилазног акцента, без одступања од правила дистрибуције акцената у стандардном језику (Чопа 2017: 34). Поста акценатске дужине у великој су мери очуване, али разлике у степену њихове реализације видљиве су међу генерацијама, а тако је и по питању преношења акцента на проклитику, где је ситуација код млађе генерације другачија од очекиване у херцеговачко-крајишком дијалекту (Средојевић – Чопа 2018: 119). Најизразитија разлика међу генерацијама јесте реализација *јата*, што представља и најизразитију разлику између херцеговачко-крајишког и шумедијско-војвођанског дијалекта – ијекавски рефлекс јављају се код припадника старије и средње генерације, док је код млађе рефлекс готово доследно екавски (Средојевић – Чопа 2018: 119). У крушчићанском говору старијих генерација забележене су и друге особине херцеговачко-крајишког дијалекта, попут употребе фонеме /t͡ʃ/ и непознавања опозиције између падежа места, локатива или инструментала и падежа правца, акузатива (*средњи брат тракториста у задругу; више сам спаво у камјон него у кревету; имам у индекс добре цене* и др.) (Чопа 2017: 21; 34–35).

1.3. О поступку приређивања дијалекатских текстова

У раду су приказани дијалекатски текстови сачињени на основу транскрипта звучних записа разговора с тројицом информатора који су припадници различитих генерација из породице црногорских колониста. Најстарији информатор досељен је у Крушчић као дете, а остали информатори, његов син и

⁵ Неке од ових појава, попут силазног акцента ван првог слога у емфатичким исказима и у појединим сложеницама као и у речима страног порекла (*астронаут, замјло, земљорадничка, категбрији, вишенационална, подлуфиналу* и сл.), својствене су и другим дијалекатским говорима (Ивић 1994: 129; Окука 2008: 62), односно, савременом језику уопште (Средојевић 2017: 18).

унук, тамо су рођени и живе. Сви информатори имају средњошколско образовање.

Разговори су забележени у Крушчићу и Новом Саду током 2017. године,⁶ а реализовани су у форми интервјуа без стриктног упитника и обухватају теме које се превасходно тичу Божића, Ускрса, славе, свакодневног живота, сеоских послова и колонизације. Приликом говорења о другим темама нису били прекидани. Информатори веома добро познају испитивача⁷, стога се њихов говор може сматрати природним, без посебне тежње да се у њега унесу измене. Били су упознати и сагласни с тим да се разговори снимају.

Дијалекатски текстови дати су индексирано (Бошњаковић 2016: 496)⁸ – приређени су према поменутиим темама, односно сегментирани у тематске целине. Из техничких и етичких разлога у раду није презентован целокупан материјал који је прикупљен.⁹

Ови су текстови приређени превасходно у намери да се прикаже аутентичан крушчићански говор, односно, да се језичке особине које су обухваћене наведеним истраживањима, као и међугенерациске разлике и језичке промене до којих долази сагледају у ширем контексту, што је посебно важно, с обзиром на то је ово говорно подручје доскоро било сасвим неистражено, те да послужи као подстицај на будућа истраживања, како крушчићанског говора, тако и говорâ других области с досељеничким становништвом на територији Војводине.

⁶ Разговоре је на терену забележила М. Чопа за потребе израде мастерског рада.

⁷ Испитивач није изворни говорник истраженог говора. У разговору с информаторима у великој мери служио се својим дијалектом, као и иначе у неформалним разговорима с њима.

⁸ Питања истраживача изостављена су из дијалекатских текстова, изузев у случајевима где природа датог контекста захтева њихову употребу – тада су означена курзивом и забележена у облику заградама. У угластим заградама дати су коментари везани за начин говорења информаторâ, на местима где је то било потребно.

⁹ Информатори су сагласни с објављивањем ових текстова.

2. Дијалекатски текстови

2.1. Старија генерација

М. Р. (рођен 1938. године)

О себи

Рођен йљаду дѣветсто тридест осме... сѣло Бйстрица, Црна Гѣра, Мѣковац ђпштине... Пѣсле завршѣтка рѣта, чѣтрѣс шѣсте гѣдине смо се колонизйрили и насѣлили ђвај дйѣ Вођводине...

О колонизацији

А бйло је кѣји... коме су пѣгинули или стрѣдали... кйћа изгѣрела у рѣту... па нйсу ймали мйѣсто станѣвања... ђнда су вршили колонизѣцију... расѣљавање... а насѣљавање Баѣке. Неђѣљу дана се пйтовѣло преко Шаргањске ђсмице чйвене... Тйро вѣзио. Колѣшйнски срѣз у Крушчићу... Мѣковачка ђпштина, или кѣко вѣћ...

*

Чѣтрѣс дрйге ми је ђтац пѣгино и кйћа изгѣрела, у иѣтом дану. Чѣтнйци кйћу запѣлили... У ствѣри, ђтац пѣгино, и онда пйтали из кѣје кйће... Тамѣн смо бйли у љу усѣлили... нѣва кйћа... кѣмена, зйдана... нѣ спрат је бйла... и запѣлили су је, изгѣрело свѣ... и ђнда смо ймали неку стѣру, у љѣј смо презймили и у прѣлеће – колонизѣција. Нѣс три брѣта и мѣјка. Тридѣз гѣдина ми је ђтац ймо кад је пѣгинуо.

Мѣјка је рѣдила нѣн-стѣп. Нѣс трѣјица смо... уѣчио је нѣјстарији брѣт, вѣјну академйју завршио... рѣдио у вѣјсци. Срѣдњи брѣт трактѣриста у зѣдругу... јѣ сам бйо на зѣнѣт, пѣсле сам ђчо у вѣјску и полѣго за возѣча и запѣслио се ђдма у Кйлатрансу. Јѣ и јѣдан брѣт смо кйпили кйће, а ђвај трѣћи је ђсто бйо у тѣј пѣродичној кйћи.

О сеоским пословима

Їмāм пѣштōљ, нāменски... нāмēњен дѣрeктно зā... стōку, и сā нѣм се убијало, и ѓнда се или врѣлом вōдōм ѓшури, па се ѓчисти, или пѓл-бѣтāн гāсом, или слāмōм... ѓпāли се, ѓпере се вōдōм, чѣтком, рāспори се, ѓзвади се ѣтроба и ѓндā се сијече на комаде зā шта је нāмēњено, плāнирано... Па цѣо дāн, бѓгами. Зāвиси кѓлко ѣмā да се кѓље... У зѣмско врѣме прѣтѣжно... Почѣтак зѣмē.

О слави

Па спрѣма се... Пѣчē се прāсе или јāгње, јāре, већ штā ко ѣмā, прāве се колāчи, нāбавља се пѣће, пѓстављају се стѓлови у простѓријама, дочѣкују се гѓсти. Када дѓлазе, ѓнда се пѓстављају за сѓфру, за стѓлове, и кад пѓчиње, ѓнда се здрāвица... ѣзме бѓкāл са вѣном и нāздравља се свѣм гѓстима, желѣћи им срѣћу и здрāвље. Прѣтежно се зѓву прѣјатељи, кѣмови. Са нāближѣм свѓјѣм сече се кѓлāч у кр̄с и зāливa се црвеним вѣном и лѓмѣ се, и ѓнда свāкоме се од тѓг колāча дāје по пāрче да ѓдломи сѓби. Домāћин сече кѓлāч са свѓјѣм нāближим, тѓ мѣ ѓнда са сѣновима или с кѣмом, прѣтежно се са кѣмом, са сѣном или с кѣмом, јел кѣм је као пѓчāсни гѓст. Домāћин сѣди на врѣху трѣпезе, слāве, стѓла, кѣм до нѣга, па ѓнда ѓстāли гѓсти.

О племенском скупу

Па упознāвају се... ѣма дѓста који се нѣсу виђели... се упознāвају, и ѓнда се рѣчак спрѣма, и мѣза, тѓ, и пѣће и... кāо слāва. Тѓ ѓбично бѣде или ѣ некѓм простѓрији, дѓму, или на ѓтвореној пѓљани где ѣма дѓбар прѓстор на нѣкој... или у зāдружном дѓму, или у шкблѣ или... Зāвиси где простѓрија, нѣкад се мѓже ѓкупит, зāвиси кѓлико је плѣме, јел ѣмā племѣна рāзличите величинѣ.

О Божићу и Ускресу

Па ѣсто се прѣпрѣма мѣза и пѣће и тѓ, и ѓнда се чѣкā јѣдан од пѓлазника нāмилијих који дѓлази ѣјутру рāно, кāо, на чѣститку слāвѣ Бѓжића, и ѓнда бāца

жито, и онда се он дарива или нџвцем или нџким прџдметом, кџшуљом или пешкиром или нџчим. Пџставља се јџло и што је спрџмљено за мџзу и сјџдџ се и мџзи се, пџпије се... ја нијџсам ишао нијкад у цркву... За Ёскрс, па то јџдино џбичај што се јаја фџрбају и шџрају и онда се... па јел, исто да спрџме ако трџба нџшто за мџзу, за хрџну ил тџко нџшто...

О свадби

Скџпљају се свџтови код стџрога свџта, и тџ се пџслџжи пџиће и мџза и онда се крџће... крџћу свџтови за мџду да прџсџ и по дџласку кџћи џе је мџдџ, најџвљује се, џбично се пџца испред кџћџ кад дџлази се... стџри свџт, барјџктџр или џџвџр, или кџм, ко и мџ ш чџм. (*Знате да пуцаите?*) Знам, чџш, мџлим те...

О породици

(*Колико имате деце?*) Пџторо. Дџџ сџна, трџ шџћџри... јџданес џнучџди и дџџ праџнука... нџ може бџт тџшко с дџцџм. (*Где су се деца Ваша иколовала?*) Ёвде џснџвну, осмољџтку, у Кџлу, у Црџвџнку и у Нџви Сџд... хџмџјску, тџкстџлну, мџшџнску, сџобрађајну, технџлошку и џто тџко... Па дџбрџ, п-прџдлог дџш па рачџнџш кџји пџсо мџже нџјлакше да се дџбије, нџјприје да се зџпосли, па џ тџм, џ тџм смџру оријџнтишеш се... Дџшко технџлошку, технџлогију стџчне хрџнџ, Гџрдана тџкстџлну, Олиџера хџмџјску, Вџња трџговачку, Гџран мџшџнску, рџко сам... тџко да се... лџко пџсо нџлазио... Зџвршџвали су...

О послу

Бџло је нџкад и по мџсџц да сам џдсутан од кџћџ, да сам на пџслу... Зџвиси кџји се пџсао рџди... У Бџраџу, у Слџвџнију смо вџзили рџпу, па по трџ месџц смо бџли тџмо. Имали смо тџмо и зџнџјмљџне простџрије, а и у камиџну је дџста пџта, вџшџ сам спџво у камиџн нџго у крџвету... (*Је л' после било лакше кад сте аутобус возили?*) Ма јџсте. Рџдиш до дџџ сџта и дџбрџ, нек-џно кад смо ишли за инострџнство пџнекад, али... Сџћам се... у Чехослџвџчку нџјвишџ, скоро свџке нџдеље по јџднџм... У Итџлију... Дџбрџ, дџље на мџре, то и не рачџнџм... то је

било рѣдѣвно... Сплит, Стрѣжанац... Бѣр, Ўлцињ... Свѣ тѣ на свѣј нѣчин бѣло лѣјепѣ ѿ и ѣдносно, рѣжно, ал тѣ се нѣ пѣмти, рѣжно...

2.2. Средња генерација

Л. Р. (рођен 1962. године)

О себи

Рѣђен ѣвде у Крушчићу, шездѣсет дрѣге гѣдинѣ, тѣ сам и у школу ишѣ, ѣснобвну, срѣдњу у Кѣли, у Врбѣсу, вѣшѣ сам ишѣ у Врбѣс ѣдма пѣсле... У ствѣри, јѣш нѣсам ни завршио бѣо вѣшу, ѣстало ми нѣких ишпита, запѣслио се у Кѣлатранс и тѣ сам рѣдио дѣк... дѣк је фѣрма, ѣвај, рѣдила, до пријѣ нѣколко гѣдина. (*А коју вишу сте...*) Вѣшу хѣмијску, хѣмијско-технѣлошку, сѣмо нѣсам завршио пѣти сѣместар, запѣслио се и ѣнда се прѣбацио... Е сѣд, да нѣ буде хвѣљења, бѣо сам дѣбар стѣдент, имѣм у индексс дѣбре ѣцене и свѣ, нѣсам пѣдо ишпите, нијѣдан, кѣји сам пријѣвио, полѣжио сам... али ѣвај, мѣслио сам да ће тѣ ићи у рѣд, нѣго ѣнда у Кѣлатрѣнсу бѣло је фѣно... млѣд, пѣра дѣста, дрѣштво дѣбро, и тѣ сам ѣнда занемѣрио, и кѣко су гѣдине прѣлазиле, гѣтово... Тѣко су тѣ ишпите ѣстали, мѣда ме је и брѣт наговѣро – ѿјде, кѣже рѣши то, мѣни бѣло ѣстало ѣнда мѣжда нѣка чѣтри ишпита, али тѣ је, ѿјде, уз тѣ прѣмену мѣжда имѣ јѣш кѣји вѣше да је бѣло да... ѿјде пѣ-шѣс ишпита ил сѣдам, нѣ знам кѣлко би бѣло на крају... него нѣ мош тѣ... сам јѣ вѣше и забѣравио и што сам знѣо и... нѣ може се ѣчит... изгѣбио сам вѣљу и пѣмћење, гѣдине... и све ѣвај... тѣко да сам тѣ... жѣо ми тѣ двѣје гѣдине... трѣбо сам завршит, али ѣто... Углѣвном, није прѣблѣм, нѣго ѣвај запѣслио сам се, дѣбро је Кѣлатранс стѣјѣ, бѣло је ѣнѣ фѣно... није тѣжак пѣсо бѣо и тѣко...

Колонизација

А дѣшли су... Мѣји су дѣшли... У ствѣри, ѣвде у Крушчић су Црногѣрци дѣшли четрдѣсет шѣсте гѣдине, после рѣта, и тѣ је, ѣвај, бѣло је иѣборено

нèколко мèста, углавном, стйцајем нèкйх окóлности, пóјма нèмам, òвај, Крушчић је запао Колашинце и Мојковчане, и дошли су óвде, дòбили су кyће òд Шваба кòји су прèбегли у Нèмачкòј, ил су пòмрли, углавном, òвај, за врèме рàта прèбегли, пред крај рàта, тàко да су òнда óвде òстали и тy су офòрмили пòродице, нèко је дòбио бòљу кyћу, нèко лòшију... У ствàри, тò се òбично глèдало и по зàслугама у рàту, и по брòју члànòва кòји су дòшли, е сàд, нèки су се и врàтили òдма, нису мòгли óвде да жйве, мòј прàђед се врàтио, он је дòшò тy и òвај, кàжу пренòћио је, не баш бyквално пренòћио, него тy је бйò пàр дàнà и òдма први вòз кòји је бйò нàзàд, он је òтишо и звàò пòродицу кòмплет свè – àјмо, кàже, мй нàзàд на нàшу плòчу, кàже – óвде нè може да дйше, тò је бйò и òнда старйји чòвек, нè може овај вàздyх да дйше, нè може вòду да пйје... они су нàвикли на йзворску вòду тàмо, тò је бйло... И кàже – нè могу óвде јà да жйвим... И òни су òстали, моја прàбаба је òстала, нèгова жèна, и òнда су, òвај, òн се врàтио – сàм – прàбаба је òстала тy, и тàко је òн òтишо y Црну Гòру, жйвио је тàмо сàм, òдлазили су yнучàд нèгова тàмо код нèга и све тò... И нйје мòго óвде да жйви, а бйло је тàкйх, кòји нису мòгли óвде да пòднесу ни вòду... Нису мòгли вòду да пйју òву, прè свèга... òндà, овај вàздyх, штà јà знàм... Нàвикли су тàмо...

*

А кyћа је четрдèсèт прве гòдине... Мòј òд, òн је бйò командйр вòда у батàльону Àлексе òд-Бèño Ђйлас и, кàко би òви рèкли, бйò је звèрка, ал у пòзитивном смйслу. Бйò је дòбар домàћин, ймò је кyћу осàмнès мèтара дугàчку, дèсет ширòку, на спрàт, и цèла је бйла од кàмена. И тy су òвај, бйли чèтнйци и партизàни, òн је бйò у партизàне и òни су òвај нèга, да кàжем, лòвили – хтèли су да га yхвате зàто што је бйò виђèнији, дòбар домàћин, и бйò је виђèнији и нèгова је рèч и вàжила у мèсту, и èто да се – углавном, да се обèзглàви, да òвај бàрем јèдан крај, јел òндà би мòжда дòшò нèко дрyги кòји би био мекàнији, ил кàко, углавнòм, тàко се глèдало òнда, и нèгову кyћу су шèстога мàја чèтрèс прве гàђали минобацàчима чèтнйци и запàлили, погòдили у крòв и запàлили је,

цела је изгорела, баба је са децом побегла у шуму, пећине, и то је... А ђед је био у планину, и кад је видио да кућа гори, он је овај сишо са још, не знам, једним или двојцом, и ту су му направили у ствари и замку да сиђе – знали су да ће сићи и распоредили се, сачекали га и ту су га убили четници, ова двојица, чоо сам, они су, преживели су, како – не знам, углавном, он је овај настрадао ту, кућа је цела изгорела и после рата, пуно година после рата од те куће су направљене двије куће, тамо овај срушене – темељи постоје и дан данас где била кућа, а порушено је зато што је сва грађа, сва дрвенарија што је могло да гори – изгорело је, само је камен осто, и онда су овај моји рођаци тамо, уз договор, не никако овако, уз договор то су порушили и направили су двије куће...

О лову

Лов... Овде, знаш како, то је мало и традиција. У Црној Гори тако је и васпитање и старијих, и сад и нас... Оружје, ето и ја волим оружје исто, и од малена, и то је некако, ја појма немам је ли то ген или је, овај, само кроз причу... И тако, овај, заволи се и... ловац сам, и волим то, мада слабо времена имам да, овај, идем редовно... То је такав или менталитет или... Шта ја знам, прави Црногорац, па онда, овај, ту је, подразумева се и неко оружје обавезно, и шта ти ја знам, то је тако. Навика вероватно, овај, у ствари, од старих.

О Бистрици

Бистрица, код Мокљовца једно село, овај, неких петнаестак километара, осамнаес од Мокљовца... иначе је фино место баш. Три ријеке протичу кроз место, има равницу, има плодну земљу доле, а око Бистрице, ту су, овај, планине... То сам и као мали ишо... Први разред основне школе кад сам завршио, ишао сам тамо, три месеца сам био, и од тад сваке године на распуст, цео распуст кад сам ишо у школу... Е сад у задње време мало слабије зато што имам пуно обавеза и не могу да стигнем и од посла, и кад сам на годишњем, ако ме не западне годишњи кад ја оћу... Највише одем кад је неки смртни случај ил тако, а овако, били смо... да сам ишо на одмор, био сам прије неких, кдло,

мѡжда једно чѣтри гѡдине, пѣт да сам бйо... мѡжда йм̄а и вйше... т̄ако нѣшто... йм̄ам т̄амо рѡдбину, и тѡ дѡста блйску рѡдбину. Дѡста је пѡмрло тйх кѡји су – код кѡјих сам ј̄а йшѡ, ал су ѡстали мл̄ади које зн̄ам и кѡјима нѣ с̄амо да смо рѡђ̄аци, него смо дѡбри... Блйски, блйски смо. И вуче ме т̄амо да ѡдѣм, ј̄ако ми је мйло да ѡдѣм т̄амо, гѡдишње б̄ар једнѡм да... преко лѣта. Зйми је т̄амо дѡста, ѡв̄ај, шт̄а ја зн̄ам, нйје б̄аш дѡбро бйт зйми т̄амо, и дѡсадно је, и нѣ може ни ѡтйћ... Тй лудй т̄амо су навикли т̄акѡ и они се ўвече или пѡсле пѡдне скупљају једни код дрўгих, ѡду, па д̄ал йграју к̄арте, д̄ал йграју ш̄ах ил т̄акѡ... Раније тѡ бйло т̄акѡ, с̄ад... ј̄а сам ѡбично йшѡ преко лѣта и бйло ми је ј̄ако фйно, мада... и вуче ме да ѡдем, ѡтишѡ би св̄аке гѡдине једнѡм, двапут т̄амо, и да вйдим рѡдбину и д̄а бўдем т̄амо м̄ало, да ѡдморим, з̄ато што је и прйрода ј̄ако фйна, и тѡ ми се свиђа. Те три ријече, и тѡ је – нѣ може, ја нѣ знам оно кѡ да је – да је нѣко измйшљѡ, нѣ би мѡго бѡље йзмислит т̄ај дѣо... њли йсто т̄ако мйслим да нѣ би т̄амо жйвио јер сам навико ѡвде. С̄ад кад би т̄амо ј̄а жйвио, нѣ зн̄ам, нѣ би, лѣпо је ѡтйћ на гѡдишњи ѡдмор...

О племенском скупу

Дѡље у Бйстрици је св̄акѣ трѣћѣ гѡдинѣ, с тйм што ј̄а нйсам бйо с̄ад ѡв̄ај, кад је бйо скўп, нѣ знам, нѣшто сам бйо спрѣчен, йсто је бйо скўп – т̄ај први пўт кад сам йшѡ, бйло нас је б̄аш дѡста. Дѡбро је ѡрганизовано бйло и ѡдзив је бйо дѡбар, мада нйсу свй дѡшли, бйло је, к̄ажу, т̄амо – з̄ато што се пописывало кѡ је дѡшѡ, ѡд̄акле и свѣ – прѣко ѡсамсто је бйло Рабрѣновића кѡјй су дѡшли из свйх крајѣва, ч̄ак нйсам ни зн̄ао гдѣ свѣ йм̄а, ал су се писале с̄амо мўшке гл̄аве... мушкарци се с̄амо писали и... т̄ако да је бйло б̄аш дѡста. Дѡбро ѡрганизовано, ј̄ако фйно спрѣмљено... Е с̄ад, дрўги пўт нѣшто бйо сам спрѣчен и нйсам йшѡ, е сад нѣ зн̄ам д̄ал ће ѡвѣ гѡдинѣ, д̄ал трѣба, ил йдуће гѡдине... к̄ад ће бйти йсто ѡрганизован...

О детињству

Види, тако је било вријеме онда да и по петнѐз дана није отац долазио, на путу бѹде и по петнѐз дана и вишѐ, а ђвај, мајка је ту била, и њен ђчух је долазио сваки дан, радио је ту на прѹгу, и ђвај, долазио је, помаго у намиривању, шта је трѐбало из радње, ја сам био најстарији, знам, ту је било ђвај, прђблѐм највећи вода, зато што није био вђдовод, и онда кад је дђбра вода за сѹдове за кѹвање за умивање, тђ се донесе, ал кад је кѹпање, нас је петоро било, трѐба нанијет водѐ, балђне и канте и тђ, па онда пђсле тђга долази прање вѐша, па и за прање вђтала се кишница, нешто се вђдило из бѹнара и тако...

О сеоским пословима

Па нѐмамо пуно зѐмље, имђ два јѹтра и тђ је отприлике дђста за јѐдно домаћинство кђје не држи пуно стђке. Тђ је да се прѐхрани, свиње и тђ што је за кѹћу, да се трђши. Кукуруз и сђја, ђбично кукуруз, е онда, да би се мађло променило, да нѐ буде нђн-стђп кукуруз, е онда мађло сђје, па тако, држао сам некад и у закуп два три јѹтра зѐмљѐ, е сад ђвај, није тђлко ни исплативо зато што свѹ ђбраду плаћам и нѐмам свђје машинѐ, него мђрам свѐ да платим и онда... а и мађло врѐмена имам, тако да сђмо свђју зѐмљу, и бѹде дђвољно за свиње кђје ми ђвај хранимо за нас. Крђве ђвај, тђ је, тђ је ко мађло дијете, то мђра свѐ на вријеме, и мѹжа, и храниѐње, и пђјење, и тђ, то је ђбавеза једна вѐлика, да нѐ можеш од кѹће нигде ђтић – мђраш значи ѹвек да сваки дан да си присутан, и тђ тђчно мђра ѹјутру, ако је навикнуто у шѐс сати, рѐцимо, лѐтњи пѐриод кад је шѐс-седам, како ко ради, да се намирује, да се пђји, да се ђчисти, да се мѹзе, прѐ тђга, онда у пђдне или ако је вѐлике врућине, ту се онда чѐсто и пђји, вода трѐба ђбавѐзно више пута, храниѐње исто три пута, тако да је ђбавеза око крђвѐ, зато смо – држао сам и крђве, по двије крђве смо ми држали и ђвај, тђ сам смђко зато што је углавном тђ жѐна радила ђвај, и запђслила се у прђдавницу јѐдну и није више мђгла ѹјутру, нѐ може се стђзђт, нѐ може се стђзђти ђвај да ѹјутру помѹзе, трѐба се тушират, трѐба на пђсо ићи и шта ја знам, и онда смо ђвај прђдали крђве, пђсле тђга држали кђзе, и кђзе смо исто

смàкли зàтò што је кòзà – више смо их др̀жàли ради јàрàди нèго што... Мàда су биле и дòбре на млèку, али òвàј смàкли смо их зàтò што бàш, òбавезе су...

О слави

Па слàва, па тò је òвàј, нèко прàви рúчак, нèко вèчеру, јà прàвим вèчеру због тòга да ми мòгу стíћ тí гòсти који òвàј, àко је рàдни дàн, нèко је на пòслу, нèко... и òнда тàко, нè на вèчеру кàсно, ал òко сèдам сàти, рèцимо, да бúду, вèћ се тú òкупе свí који су мíслили да дòђу, с тíм што нàравно да имà од ўјутру кò дòђе, од ўјутру се тò пòстави, углавнòм, свè се тò òвàј припрèми дàн прије òвàј, тàј дàн òстане да се пòставе стòлови, да се тò òвàј нàмести фíно, пòстави, и да се чèкају гòсти, кòлàч сèчемо прè вèчере, тò рàдимо јà и мòј òтац и кúм, брàт ми йсто дòђе на слàву, òнда бúдè òвàј, јà и брàт и òтац, а бúде и кúм, тàко да... Углавнòм, штà су рàдили штò сам јà зàпàмтио прије – нíшта пòсебно, углавнòм кад је слàва јà нè сèдам до пòноћи, послúжујем гòсте, свè јà послúжујем, од кàфе и пíћа до вèчерè, мèзè, свè што трèба, јà послúжујем, а òву дрúгу сòбу, пошто бúде дòста гòстију, бúде сàд и дрúштво мòјих сíно̀ва и ћèрки, и òнда òвàј, òни имàју своју сòбу нàмештену и тàко да òнда тàмо сíнови мòји послúжују, јà òвде òве мàло стàрији кòји су...

О Божићу

За Бòжић сíнови идú и... на Бàдњí дàн идú и сијèку бàдњàк, дòнесу, нàслоне на úлазна врàта и прàви се йсто òвàј пòгача и йсто рúчак се прàви, штà јà знàм, прàви се рúчак свàки дàн, ал тò је кàо мàло свечàнији рúчак, и нè иде се нíгде и тàко, тò је кàо пòродични – пòродично слàвље, и дòђу òвàј, пошто је Кру̀шчић вишенàционална средíна, већина су Црнòгорци, ал имà òвàј пúно нàција, йма и Мађàра и Украјинаца и Срба из Бòснè, Хрвãтà, мíслим, да јà не нàбрàјам, имà их пúно нàција, и òвàј, дòђу на кàфу ил тàко, дòђу, кò нè слави Бòжић, дòђе нà кàфу, на мèзе, на рúчак, тò ймају мòји сíнови òбичај кад је òвàј кàтолички Бòжић, они идú код јèднога дрúга нíховог, òн дòлази код нíх и тàко...

О Ускресу

За Ћскрес, ђвај, па йсто такѡ, нѣ знам ништа посебно штѧ да ти кажем... Фѧрбамо јѧја, углавнѡм док су били клинци мѧли, јѧ сам с њима тѡ прѧвио... прѧвио њима задовѡљство, па смо ми тѡ заједно рѧдили, јѧ у ствѧри с њима. И у пѣтак се фѧрбају јѧја, јѧ, ђвај, шѡнку кѡвѧм, пошто ймѧ нас дѡста, и ђнда тѡ ђвај, да нѣ би се у шѣрпе тѡ у кѡћу, ја ѡзмѣм ђвај, већи кѡтлић, и напоље онда тѡ скѡвѧмо, или у казан, и прѡво јѧје – тѡ јѣсте ђбичај – прѡво јѧје се фѧрба у црвену бѡју, и ѡставља се. Зѡве се чувѧркућа и ѡставља се до идѡћег Ћскреса да стојй, е тѧко, тѡ је нѣки свѣтац такѧв да јѧ, ђвај, вѡлим, ђнда ми дѡђе пуно дѣцѣ и задовѡљство је глѣдѧт кѧко се они кѡцају јѧјима, и штѧ ти ја знам, тѡ је за дѣцу дѡживљај.

О женидби

Пѡсле сам јѧ њѡ ѡпознѡ кад је дѡшла тѡ код тѣтке. И тѡлко смо били дѡбри и блиски, да се знало да ћемо живѣти заједно – ал нисмо. И јѣднѡм сам јѧ рѣко – ѧјде да дѡћеш код мѣне – и такѡ да тѡ је било и без свѧдбе, и бѣз венчања. И тѣк пѡсле, кад је избио – бйо је тамѧ овај рѧт кад је бйо, на дан слѧве јѧ кажем ђвај – ѧј да се и венчамо – и такѡ, ђнда смо ѡтишли у мѣсну заједницу, венчали се, нисмо йшли ѡ цркви. Пѡзвао сам јѧ брѧта и кѡма и оно кѡму и тѧко, ал нисам хтѣо да прѧвим свѧдбу, тѧко да је бйо и рѡчак и свѣ је било спрѣмљено, и није ништа посебно трѣбало да се ђвај... А кад сам дѡвео жѣну, ђндѧ, јѧ сам тѡ замислио сѧмо јѧ и брѧт, кѡм и ђвај њѣна кѡма, и тѡ је тѡ, ѧли су ђвај, тѡ се чѡло, и ђндѧ су се скѡпили тѡ, да сам јѧ ђнда – било ми је криво што нисам бѧрем направио нѣшто веће, јѣл сам имао ђбавезу пѣтнаез дана да дочѣкујем гѡсте. То није била рѧспрѣмљена кѡћа, него нѡн-стоп је било ђвај – нѣ мош се ни наспаѡват ни одмѡрит, углавном, дѡлазе ми мйли пријатељи и гѡсти и кѡмшије, и свѣ тѡ, такѡ да смо ймали мѡке јѣдно пѣтнаез дана, дочѣкѡј, йспраћѧј, па ђнда испѡчѣтка – пѣци, па ѡпет кѡвѧј, па ѡпет тѡ, и било је, ђвај, бѧш ђбавеза вѣлика, такѡ да би свѧкѡм сѧветовао и препорѡчио свѧдбу и тѧј дан и гѡтово – нѣмаш више ђбавеза

ни да дочекујеш честитку, да чекаш од некога, или гдсте, него то је тај дан – после ако неко најђе ко није мдо да дође или то, није проблем...

О специфичностима у говору

Они имају, они тамо, тај део, Мојковац, Колашин, они немају никакав нагласак. Они баш причају исто ко и ми овде. Ја не знам дал има мало разлике. Ако има, то је онда и занемарљива, или врло мала разлика. Има разлике, Босанци, речимо, Срби из Бдсне који су дошли, вероватно су они касније дошли, па је то овај остало... Има нагласка... има неких ријечи које су... које важе за њихов крај, које овде мжда и неко не разумије док му не кажеш шта значи, али имају и нагласак... Војвођани исто се овај, примећују... зависи који... Војвођане ја рачунам да као староседеоци... Срби староседеоци... Лале, ту се овај, примећује разлика обавезно... То, Лала се може овај, кроз говор одма препознат... (*А ови из Ловћенца?*) А то је посебна прича... Ловћенчани, они су колонизовани са Цетиња, Цетиње, они имају тај нагласак овај, зато их зову Цикотићи овај, имају нагласак тај... а имам ја и тетку у Цетињу, тако да ишб сам тамо и имају баш нагласак... Разумљиво, немају они ријечи које ми не разумијемо и то, али имају нагласак тај... а Ловћенчани су... то задржали ко да су сад дошли... ко да... кад дођеш у Ловћенац, ти ко да си дошо на Цетиње... е тако имају нагласак, исто ко и они, дан данас, и мало дијете, и одрасло, и бабе и ђед, сви тако...

2.3. Млађа генерација

М. Р. (рођен 1993. године)

О себи

Рођен деведес треће године, тринестог децембра, у Врбасу... Живим у Крушчићу, општина Кула... Радим у Зрењанину... Имам сестру близнакињу, брата старијег тринес месеци и два дана и још једну сестру, старију седам-осам година, нешто тако... Шта сам завршио, основну, осмољетку... и четири године

сѡобраћајне... срдњу стручну... тѣхничар дрўмског сѡобраћаја моје звање трѣнутно... нисам напредово даљѣ, нисам се пуно ни трудио, њл се спрѣмам.

Колонизација

Дѣда је из Црне Гѡре, из Бйстрице. Одѡнде пѡтичу кѡрени. Из Бйстрице, из Мѡјковачке Бйстрице. А мамини су из Бѡсне оно, ђѣ је кѣва рѡђена... у... кѡко се зѡвѣ ѡнѡ чѡвече... Вйлуси, Вйлуси... Е тѡко. Кѡји склѡп несклѡпивих...

*

Дѣда је са дѣсет гѡдина дѡшѡ са кѣвом, с два брѡта и са стрйцем свѡјйм. А нйшта, штѡ кѡко, знѡ се, у колонизѡцији, тѡмо бйо рѡт, ово ѡнѡ, штѡ је бйло вѣћ нѣам пѡјма, и ѡни се спѡковали, дѡшли вѡмо, нѣ знају ни ђѣ су дѡшли ни штѡ су дѡшли... Дѡбили кўће, дѡбили су зѣмљу и... да жйвѣ. Снашли се и ѡстали су, нѣки су се и врати... Тѡј стрйц мйслим да се вратио... А дѣда је с кѣвѡм и са брѡћѡм ѡсто ту... у сѣлу.

*

Ѳни су дѡшли сѡмо. Прѣ нйх су у ствѡри лўди дѡшли – нѣ зна се кѡ је први дѡшао, и тѡј је први кѡји је дѡшао, ѡн је дѡбио кўћу, ѡн је дѡшѡ на слѣпо... и ѡнда је дѡбио кўћу, дѡбио зѣмљу и нѣкѡко кад... Нѣ знам кѡко су ѡни тѡ чўли, али углавном, знѡли су да дѡлазе да дѡбију кўћу и дѡбиће зѣмљу, и зѡтѡ су и дѡшли, йначе кѡ би дѡшѡ да... Јѡ мйслим јѣдно седамдѣс пѡсто је колѡднѡста, свй кѡји порѣкло вѡде из Црне Гѡре, из тѡг дѣла тѡмо. Углавном су из мѡјковачког краја дѡшли.

О сеоским пословима

Мй, пѡ бѡвимо се мѡло пољѡпрйвредом... йма кўћи ѡнѡ свйње, штѡ ймѡ свѣ... Свйње, и ймѡмо кѣра. Нѣмамо крѡву, ймали смо крѡву, ймамо... пйлад у замрзивѡчу... тѡ је тѡ што ймамо од живѡтиња. Нахраниш ѡвече, послѣпѡдне и

Ўјутру, једнџм ђчистиш на двѧ дѧна и тѧ је тѧ. Хрѧне се прѣкрупом. Тѧ је кукѣруз који је сѣтно... смрѣвљен или кѧко већ тѧ йдѣ... йма машѣна и ѣбѧци се, и ђнда га она смрѣви скрѧз и бѣде као прѧх.

*

Ймали крѧву, штѧ, тѧ, она јѣде сѣно и вѧду и нѣшта, ђчистиш јѧј ђно, сѧма свѣ... Па нѣма, бѧциш јѧј оно, натрпаш јѧј слѧме, сѣна, слѧме, она јѣде, бѣде јѧј тѧпло, пѣје вѧдѣ и то је тѧ. Сѧма се ђтели... йма ако нѣкад трѣѧ, ђнда се тѣле вѣче из нѣ, ако нѣ – нѣ, нѣшта и то је тѧ. Мѣзе се, јѣднџм днѣвно, ал ѣвече углѧвнџм, ал свѧки дѧн, а кад је ђвѧј, кад трѣба да се тѣли, ђнда се не мѣзе нѧравно, јер тѧ млѣко нѣ ваља за ѣпотребу. Ма мѧра да се рѧди око свѣга, нѣма штѧ. Нѣће она сѧма јѣсти, нѣје тѧ... мѧраш јѧј дѧт да јѣде, мѧраш јѧј ђчистит. Свѧкој живѧтињи што трѣба да рѧдиш, рѧдиш крѧви, рѧдиш свѣињи, рѧдиш бѣковима, рѧдиш кѧзама, рѧдиш ђвцама... Свѣиње су нѧјлакше за одржѧвање, нѣма штѧ. Нѣ трѣбѧ ти сѣно, нѣ трѣбѧ ти... трѣѧ ти кукѣруз... ймаш двѧ јѣтра, пѧсијеш кукѣруз, и мѧш држѧт свѣињу. Тѧ ти је мѣрна јѣдиница за пѧвршину, ђвѧј, знѧм да се кѧристи ѣ зѣмљи... ѧр, јѣтар, хѣктар.

*

Сѧдили смо јѣднѣ гѧдине дѣвѧн, јѣднѣ гѧдине дѣтелину... јѣднѣ гѧдине рѣпу... и тѧко, дѣвѧн је нѧјтеже ако тѧ ђш да пѣташ... Кад га зѧсѧдиш, свѧки дѧн мѧраш да рѧдиш око нѣга. Ако нѣма кѣше, мѧраш га залѣват, и кад га зѧлѣваш, ђнда мѧраш да чѣпаш зѧперке, чѣпаш мѧле лѣстове, вѣлике лѣстове, ђдвајаш их, сѣушиш их... нѣжеш... стѧвљаш на тѧван на прѧмају... пѧкујеш га, прскаш га... Свѧшта. Нѧјтежи пѧсао, нѣма, нѧчи ђн је... Пѣт месѣци је на нѣви, тѣ чѣтри мѣсеца мѧраш да рѧдиш констѧнтно. Али нѣшта нѣје исплѧтивно кад га ймѧш пѧла јѣтра... Мѧраш зѧсѧдит нѣчега дѧста, да рѧдиш дѧста, да би ймѧ дѧста, јер мѣ... Зѧсѧдиш пѧла јѣтра, ал нѣ рѧдиш толико пѣно и ймаш мѧло.

*

Кад се тó ради, ради се кад свиња дóстигне тó килáжу, углавном се натемпирају да... Па стó двадесет до двéста кила òнò... Штá ймá да је кòљеш испод тòга. Нémаш нйшта ни за сýшење, нè мож ни да прáвйш нèку прерађèвину од тòга. Углавнòм новémбар, децémбар... кòљу се кад су мýноси, мòже мéсо да се сýши, нйје тòпло, нèће се òвај, поквáрити. Нйшта, штá, ùстане се ўјутру у шéс сáти, пйје се кáфа, рáкија, док се дòбро лóуди поненапйјају нè почне клáње...[шáльиво] òтвараш свињу, шўриш је прво, скидаш јóј длáку, па јòш јèдно шўрење, пèреш је, òтвараш је, вáдиш изнутрицу, вáдиш мéсо за анализу, òдвáјаш шўнке, òдвáјаш печèницу, шта òћеш, зáвиси кò штá вòли. Прáви се чвáрци, прáви се кобáсица прáви се... Чвáрци, па тó је мáст, то се òдвáја... тó ти је први слòј кòже код свиње, òнáј до мéса што йде. То су чвáрци, то је мáст у ствáри. Йсецкаш их на на комáде, онáко да бóду комáди као величйна чвáрка... да знáш... и убáцује се у кáзан вèлики с мало вòдè, дòбра вáтра, онда òн сáм пýшта мáст, ти вртйш свè тó мáст што òн пýсти, тó се пòсле вáди, и тá мáст се кòрйсти за йсхрану код лóуди пòсле.

Божйћ

Па прè Бòжића йдè Бáдње вèче, нè знам кáко ме тó прво нйси пйтала. Бáдње вèче, пáли се бáдњак, пáли се тó òвáј, па кòлективно, да... и òнда òвáј... зàпáлимо и òвáј кóлйрамо, ўжйвамо, пáли се бáдњак... дèца йду оно корйнђају, пèвају по кўћама... йдó од кўће до кўће, пèвају, и òнда овај, òни их дáрују кáо, за тó пèвање, òни су нйма дòнели неку срèћу кáо, пред Бòжић, кáко òни тó глèдају, неам пóјма... За Бòжић... Па дá, ўјутрó се йдè као пóлазници. Пòложáјник, пóлазник, кáко кò зòвè, тó је... кò ти први ўђе у кўћу, нèга дáрујеш, òн ти је тè гòдине пòложáјник, као дòнео ти је срèћу, дòнео мйр, штá све йдè, сáд, тó трèба, тó се одржáва, јá, мй йдемо код òвих јèдних... јá нè знáм, дèсет гòдина... И стáлно смо мй, разóмèш, нèма нèко дрўгй... Ма знá се кò у кòјóу кўћу йдè и кò је гдè пóлазник и кáд се йдè, йдè се òно у пè-шéс ўјутру и први бóдеш...

Ускрс

Штã се рãди тãд... кад смо били мãли оно, чупали нèку трãву, стãвљали у кòрита нека, и бãба нам као, кèва прãвили... па дã, прãвили нам кãо овај, пакетиће неке, као дòшо зéка, дòнео вам, знãш, ми се трйповали зéка постòји... зéке нèма... а дã, и òвãј... сãд нйшта оно, штã, прòбудиш се, чèститаш Ёскрс укућанима, òдма вãташ јãје, кўцãш се, рòкаш са свима, йспуцаш педèсет кóмада и мйран си цèо дãn...

Слава

(*Шта спремае за славу?*) Тò òснòвно, кòлãч, свећа и вино. Код нãс кўм дòлази мало кàсније и òнда... кўм да дòђе рãније, мòжда би се тò рãније и йсекло, ал углавном, кўм мало зãкасни, и òнда кад код нãс дòђе кўм, òнда се тò рãди... лòмè кòлãч дèда, ћãле, стрйко и кўм... нè... дèда, ћãле и стрйко сãмо. (*А ишта онда кум ради?*) Па нйшта, кўм је ту прйсутан... тў за стòлом, устану лўди, лòми се кòлãч, йде овај, вино йде у круг, свãко кãже по нèку здрãвицу ако ймã, ако нèма, пòпије вино и тò је тò углавнòм...

О специфичностима у говору

Па јã не примèћујем ни сèбе кãко јã прйчам... јã мйсим да јã нòрмално прйчам, òнда, јўче сам глèдо Звèзде Грãнда, па ова кãже... кãко је оно рèкла òва нèшто... нèшто акцентовала бòш сãчувај оно... сад нè мог се сèтим... нè могу се сèтим... али углавном, свãко кò кãже другãчије од мèне, јã мйсим да òн нйје дòбро рèко. (*Па јел' ти прича дèда другãчије од тебе?*) Па онãко, штã знãм... йсто је мèни тò свè, нè видим нèку рãзлику. (*А нема те неке... да ти зазвучи црнòгорски некакò?*) Па нèма, мòжда зãто што сам нãвикао... е сãд, тй кад òдеш у Црну Гòру, па кад слўшаш нйх и òнда зазвўчи, зãто што је тò прãво оно црнòгорско, а вãмо вèћ, то је пòмèшано нèшто вòјвођанско-црнòгорски... Штã је дèда ймо дèсет гòдина, штã је òн прйчо тãмо оно... мãло, па је òвде тèк ўчио да...

па бѹквално ўчио да при́ча, штã, óвде наўчио нѣке нѡве рѣчи, нѣшто ово дño, ал знãм да му òстала варѣника и... нѣ знам ни јã, кй̀селò и... кòристи то...

ЛИТЕРАТУРА

- Бошњаковић, Жарко и Драгана Радовановић (2009). Степен испитаности шумадијско-војвођанског дијалекта. *Јужнословенски филолог* LXV. 229–265.
- Бошњаковић, Жарко (2016). Како би још могао изгледати дијалекатски текст? У: *Дијалекти српског језика: истраживања, настава, књижевност 1* (ур. Радмила Жугић). Лесковац – Врање: Лесковачки културни центар.
- Ивић, Павле (1994). *Српскохрватски дијалекти, њихова структура и развој*. Сремски Карловци/Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића.
- Медојевић, Б. Слободан (2015). *Колонизација Црногораца у Крушичић 1945–1948*. СО Кула.
- Средојевић, Дејан и Миљана Чопа (2018). Да ли се дијалекатско уједначавање у једнаком степену остварује на фонетском и на фонолошком нивоу? *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* LXI/1. 101–123.
- Чопа, Миљана (2017). *Акцентски систем у говору информаторã из трију генерација црногорских колониста у војвођанском селу Крушичић* [Мастерски рад]. Нови Сад: Филозофски факултет.

*

- Okuka, Miloš (2008). *Srpski dijalekti*. Zagreb: SKD Prosvjeta.
- Sredojević, Dejan (2017). *Fonetsko-fonološki opis akcenata u standardnom srpskom jeziku: od specifičnog ka opštem*. Novi Sad: Filozofski fakultet.

*

- Крушичић*. <https://en.wikipedia.org/wiki/Крушичић>, приступљено 17. августа 2018.
- Попис становништва, домаћинстава и станова 2011. у Републици Србији*. Републички завод за статистику (2014). Београд.
- <http://pod2.stat.gov.rs/ObjavljenePublikacije/Popis2011/Knjiga20.pdf>, приступљено 15. августа 2018.

Miljana Čopa

DIALECT TEXTS FROM THE VILLAGE OF KRUŠČIĆ IN
VOJVODINA

S u m m a r y

This paper gives dialect texts from the village of Kruščić in Vojvodina, where Montenegrin colonists have settled after the World War II. As the recent research results show, their dialect base is East-Herzegovinian. The speech of this area is still not fully examined, so, beside dialect texts, we give a short overview of the existing research results, and a short description of main characteristics of its speech.

Key words: dialectology, dialect text, linguistic fieldwork, East-Herzegovinian dialect, Montenegrin colonists.

Мср Миљана Чопа
Институт за српски језик САНУ
Кнез Михаилова 36/1
11000 Београд
Србија
Имејл: *miljana227@gmail.com*